

Verkkotoiminnan kohtuullisen hinnoittelun valvontamenetelmien vaikutusarviointi: Sähkön kantaverkkotoiminta

1 Vaikutusarvioinnin yhteenveto

Osana verkkotoimintojen valvontamenetelmien kehitystyötä, Energiavirasto toteutti vaikutusarviointia koskien esitettyjä menetelmämuutoksia. Vaikutusarviointi toteutettiin vertailemalla vaikutuksia kantaverkonhaltijan hinnoitteluvaraan viimeisimmän vahvistetun kohtuullisen hinnoittelun vuoden (2021) tietojen perusteella, kuitenkin huomioiden vuoden 2023 vahvistettu riskitön korkokanta.

Arvioidujen menetelmämuutosten yhteisvaikutus sähkön kantaverkonhaltijan hinnoitteluvaraan olisi ollut vuositasolla noin 14 milj. € negatiivinen vuonna 2021. Päättävän menetelmäjakson mukaisesti toteutettavien menetelmien parametripäivitysten yhteisvaikutus olisi ollut noin 44 milj. € positiivisesti hinnoittelumahdollisuuksiin vaikuttava, jolloin nettovaikutus olisi ollut 30 milj. € positiivinen, eli noin 3 % vuoden 2021 liikevaihdosta (liikevaihto 1,1 mrd. €) tai noin 43 % yhtiön aiemmin siirtyneestä hinnoitteluvaramasta (alijäämästä). Arvioinnissa ei ole kuitenkaan pystytty huomioimaan verkon arvostukseen liittyviä menetelmämuutoksia, jotka tulevat alentamaan yhtiön hinnoitteluvaraa tuottopohjan sekä regulaatiopoistojen alenemisen myötä. Lisäksi suurin osa hinnoitteluvarama nostavista tekijöistä koskevat tuottoasteen parametreja ja heijastavat lähinnä yleistä markkinatilanteen kehitystä. Onkin tärkeää huomioida, että koska kyseisiä parametreja on vahvistuspäätösluonnoksen perusteella esitetty päivitettävän menetelmäjakson aikana, voi markkinatilanne ja näin ollen tuottoasteen muutosten vaikutukset muuttua kesken menetelmäjakson myös päinvastaiseen suuntaan etenkin kohtuullisen tuottoasteen osalta.

Ensimmäiseen menetelmäsuuntaviivaversioon verrattuna, vahvistuspäätösluonnosten menetelmäliitteessä esitetyt verkonarvostusperiaatteetta koskevat muutokset tulevat vaikuttamaan negatiivisesti yhtiöiden hinnoitteluvaraan. Verkkoinvestointien arvon jäädyttäminen investointivuoden yksikköhinnan mukaiseen arvoon tulee laskemaan verkonarvoa ja täten tuottopohjaa ja regulaatiopoistoja verrattuna siihen, että koko verkko-omaisuus uudelleenarvotettaisiin vuoden 2024 mukaisilla yksikköhinnoilla. Toisaalta uudelleenarvottamisen yhteydessä tulisi soveltaa reaalista tuottoastetta, joka laskisi sallittua tuottoa. Näiden muutosten vaikutusta hinnoitteluvaraan ei ole pystytty kuitenkaan sisällyttämään tähän arviointiin. Verrattuna sähkön jakelun vaikutusarvioinnissa esitettyihin keskimääräisiin vaikutuksiin, sähkön kantaverkon puolella prosentuaalinen vaikutus voi olla jonkin verran suurempi.

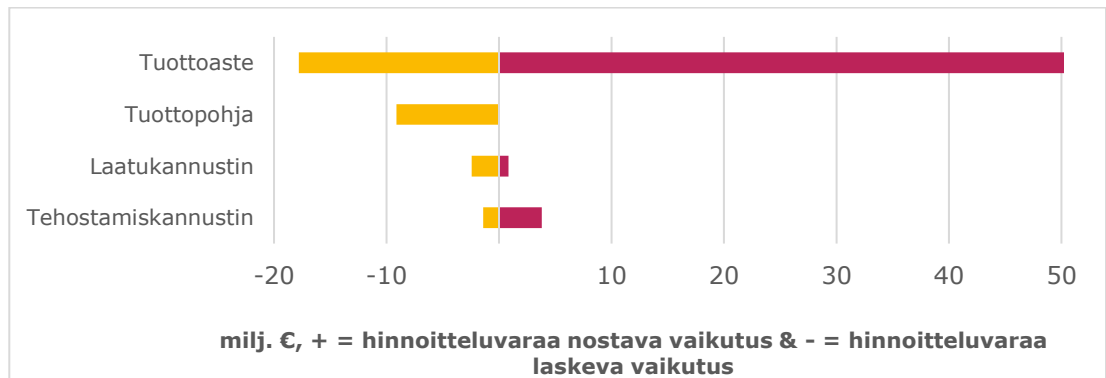

20.10.2023

Verkonarvostuksen lisäksi merkittävimmät muutokset ja päivitykset yhtiön hinnoittelumahdollisuuksiin liittyvät kohtuullisen tuottoasteen laskennassa sovellettavaan riskittömään korkokantaan (45 milj. €), vieraan pääoman riskipreemioon (10 milj. €), velattomaan beetaan ja pääomarakenteeseen (-9 milj. €) ja markkinariskipreemioon (-9 milj. €) esitettyihin muutoksiin, sekä tasauseraan tehtäviin muutoksiin (9 milj. €). Hinnoitteluvaraa lisäävät osa-alueet (riskittömän koron ja vieraan pääoman velkapreemion päivittyminen ylöspäin) heijastavat muuttunutta yleistä kansainvälistä korko- ja markkinatilannetta.

Energiavirasto tulee jatkamaan vaikutusten arviointia yhtiöiltä kerättävien lisätietojen avulla.

Kuva 1: Menetelmämuutosten ja menetelmäpäivitysten vaikutukset hinnoitteluvaraan osa-alueittain verrattuna vuoden 2021 toteumaan, jossa vertailutasoon on huomioitu vuoden 2023 vahvistettu riskitön korko.

Kuvassa 1 on esitetty vaikutusarviointiin alaiset menetelmämuutokset ja päivitykset osa-alueittain. Hinnoitteluvaraa alentavat muutokset ovat yhteensä 31 miljoonaa euroa ja hinnoitteluvaraa nostavat muutokset ovat yhteensä 60 miljoonaa euroa, eli nettovaikutus on aiemmin mainittu 30 miljoonaa euroa hinnoitteluvaraa nostava. Arvioinnissa ei ole kuitenkaan otettu huomioon verkon arvostukseen liittyviä menetelmämuutoksia, joilla on merkittävä hinnoitteluvaraa alentava vaikutus tuottopohjaan sekä tasapoistoon kohdistuvien vaikutusten kautta. Energiaviraston karkean arvion mukaan voidaan olettaa kantaverkon osalta vaikutuksen voivan olla keskimääräistä sähkön jakeluverkon vaikutusta jonkin verran suurempi.

Taulukko 1: Yhteenveto menetelmämuutosten (ilman verkon arvostuksen muutoksia) vaikutuksista sähkön kantaverkonhaltijan hinnoitteluvaraan (positiivinen hinnoitteluvara = alijäämä)

	Vuodelta 2020 siirtynyt hinnoitteluvara	Vuoden 2021 toteutunut jäämä/hinnoitteluvara	Vuoden 2023 riskittömän koron päivityksen vaikutus hinnoitteluvaraan	Hinnoitteluvara aiempien päivitysten jälkeen	Menetelmämuutokset*	Menetelmäpäivitykset**	Hinnoitteluvara kaikkien muutosten jälkeen	Menetelmämuutosten ja päivitysten %-vaikutus hinnoitteluvaraan
milj.€	A	B	C	A + B + C = D	E	F	D + E + F = G	(G / D) - 1
Sähkön kantaverkko	59	-13	22	68	-14	44	98	43 %

*Taulukossa ei ole otettu huomioon verkon arvostukseen liittyviä menetelmämuutoksia, joilla on merkittävät hinnoitteluvaraa alentavat vaikutukset tuottopohjaan sekä tasapoistoon kohdistuvien vaikutusten kautta.

**Menetelmäpäivitykset sisältävät riskittömän koron ja maariskipreemion päivityksen.

2 Vaikutusarvioinnin analyysi osa-alueittain verrattuna vuoden 2021 toteumaan

2.1 Tuottoaste (WACC)

Kohtuullista tuottoastetta koskevat menetelmämuutokset ja niiden komponentti-kohtaiset vaikutukset on esitetty taulukossa 2 ja kuvassa 2.

Taulukko 2: Kohtuullista tuottoastetta koskevat menetelmämuutokset

Aihe	Kuvaus
Riskitön korko ja maariskipreemio	Vuoden 2024 riskittömäksi koroksi ja maariskipreemioksi vahvistettiin 2,48 % ja 0,59 %.
Velaton beeta ja pääomarakenne	Uuden verrokkiryhmän ja tarkastelujakson soveltaminen
Markkinariskipreemio	Vuosien 2024–2027 markkinariskipreemioksi vahvistettiin 4,4 %.
Vieraan pääoman riskipreemio	Uuden verrokkiryhmän ja tarkastelujakson soveltaminen
Vertailuryhmästä johdettujen parametrien relevanttiuskriteeri	Riippuen relevantin liiketoiminnan osuudesta vertailuyhtiöiden koko konsernin liiketoiminnasta, beeta-kertoimen, pääomarakenteen ja velkapreemion määrittelyssä sovelletaan joko vaihteluvälin mediaania tai alakvartiilia.

Kuva 2: Kohtuullisen tuottoasteen menetelmämuutosten ja päivitysten vaikutukset hinnoitteluvaraan

Verrattuna vuoden 2021 toteumaan, mutta kuitenkin huomioiden vuoden 2023 vahvistetun riskittömän koron taso, tuottoastetta koskevat menetelmämuutokset sekä päivitysten kokonaisvaikutukset tuottoasteessa ja kohtuullisessa tuotossa, on nettovaikutus vuositasolla noin 38 miljoonaa euroa hinnoitteluvaraa lisäävä. Merkittävin vaikutus on riskittömän koron päivittymisellä¹. Vaikutukset heijastavat lähinnä yleistä markkinatilanteen kehitystä. Onkin tärkeää huomioida, että koska parametreja on vahvistuspäätösluonnoksen perusteella esitetty päivitettävän

¹ Vuoden 2023 vahvistetulla riskittömällä korolla on itsessään 22 milj. euron vaikutus kohtuulliseen tuottoon verrattuna vuoden 2021 tasoon.

menetelmäjaksos aikana, voi markkinatilanne ja näin ollen tuottoasteen muutosten vaikutukset muuttua kesken menetelmäjaksos. Energiaviraston arvion perusteella merkittävin muutosvaikutus voi olla riskittömän koron päivittymisellä. Kuitenkin myös kesken menetelmäjaksos päivitettävä velkapreemio sekä oman pääoman kustannuksen laskennassa sovellettavat markkinariskipreemio ja velallinen beeta-arvo voivat muuttaa kohtuullisen tuoton tasoa menetelmäjaksos aikana alas- tai ylöspäin.

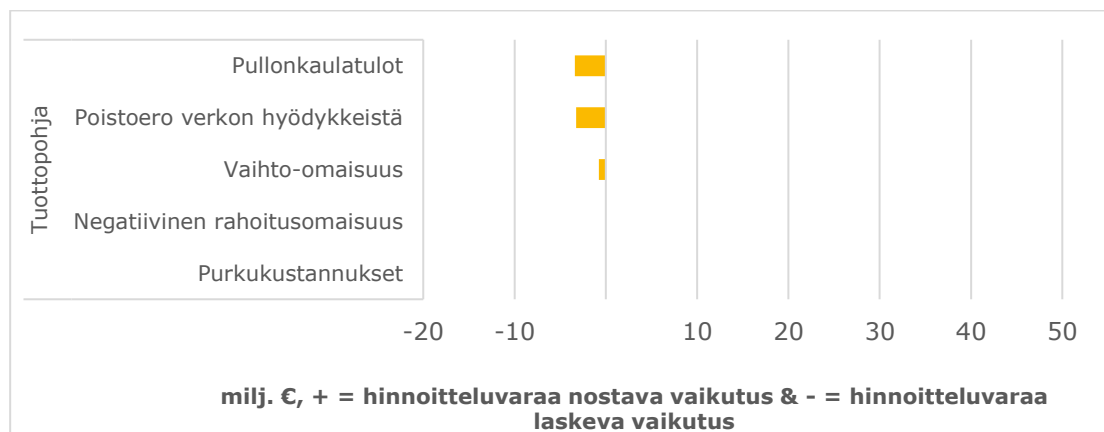
2.2 Tuottopohja: taseen oikaisu

Kohtuullisen tuoton laskennassa käytettävään tuottopohjaan liittyvät taseen oikaisun menetelmämuutokset on esitetty Taulukossa 3.

Taulukko 3: Taseen oikaisua koskevat menetelmämuutokset

Aihe	Kuvaus
Vaihto-omaisuus	Vaihto-omaisuus eliminoidaan oikaistulta taseelta
Negatiivinen rahoitusomaisuus	Negatiiviset rahoitusomaisuuden tilit korjataan korottomaan vieraaseen pääomaan
Poistoero verkon hyödykkeistä	Poistoero verkon hyödykkeistä jaetaan korottomaan vieraaseen pääomaan ja omaan pääomaan
Korvausinvestointien purkukustannukset	Aktivoituja verkon hyödykkeiden korvausinvestointien purkukustannuksia ei huomioida oikaistulla taseella tasearvossaan. Tilikauden aktivoinnit huomioidaan operatiivisissa kustannuksissa.
Pullonkaulatulojen käsittely	Jaksotetut pullonkaulatulot jaetaan korottomaan vieraaseen pääomaan ja omaan pääomaan

Kuva 3: Taseen oikaisua koskevien menetelmämuutosten vaikutukset hinnoitteluvaraan

Taseoikaisuihin kuudennelle ja seitsemännelle valvontajaksolle esitettyjen muutosten vaikutuksia tuottopohjaan on arvioitu käyttäen verkonhaltijan Energiavirastolle toimittamia tilinpäätöstietoja vuodelta 2021.

20.10.2023

Vaihto-omaisuus

Vaihto-omaisuuteen liittyviä menetelmäkohtia on esitetty muutettavaksi siten, että vaihto-omaisuus tultaisiin jatkossa eliminoimaan oikaistulta taseelta. Poikkeuksena tähän ovat vuokraverkonhaltijan vaihto-omaisuuteen liittyvät erät, jotka rinnastuvat verkkoon tehtäviin keskeneräisiin investointeihin. Menetelmämuutoksen seurauksena aktivoitulle vaihto-omaisuudelle ei saa jatkossa kohtuullista tuottoa mainittua poikkeusta lukuun ottamatta. Muutoksen vaikutus hinnoitteluvaraan on vuoden 2021 tilinpäätöstietojen perusteella noin 0,7 milj. €.

Menetelmämuutoksesta johtuen verkonhaltijalta poistuu kannustin säilyttää vaihto-omaisuutta taseellaan pidempiä aikoja, jolloin asiakas käytännössä rahoittaa pitkäaikaisesti tämän omaisuuden hankintaa sallitun tuoton kautta. Muutoksen voidaan olettaa jossakin määrin pienentävän taseelle aktivoitun vaihto-omaisuuden määrää verkonhaltijalle tulevina vuosina.

Negatiivinen rahoitusomaisuus

Rahoitusomaisuuden tilejä, joiden saldo on negatiivinen, on esitetty korjattavaksi luonteensa mukaisesti korottamaan vieraaseen pääomaan. Negatiiviset rahoitusomaisuuden tilit kertovat verkonhaltijan liiketoimintojen välisestä velasta ja tätä vastaavasta saamisesta. Valvontamenetelmien mukaisesti verkonhaltijan liiketoimintojen välillä ei tulisi olla sisäistä velkaa tai saamista. Liiketoiminnalle eriytetyn rahoitusomaisuuden tilin kääntyminen negatiiviseksi on siksi poikkeustilanne, jonka verkonhaltijan tulee korjata. Negatiivisen tilin saldon korjaamisen korottomiin velkoihin ei siksi tulisi aiheuttaa ohjausvaikutusta, koska verkonhaltijan tulee muutenkin korjata tilanne niin, ettei tili jatkossa enää ole negatiivinen. Muutoksen vaikutus hinnoitteluvaraan on vuoden 2021 tilinpäätöstietojen perusteella vähäinen.

Poistoero verkon hyödykkeistä

Verkon hyödykkeisiin liittyvän poistoeron käsittelyä menetelmissä on esitetty muutettavaksi siten, että poistoeron laskennallisen verovelan osuus jätetään korottamaan vieraaseen pääomaan. Muutoksen seurauksena laskennallisen verovelan osuus ei ole enää osana tuottopohjaa. Muutos pienentää valvontamenetelmien kannustinta verkon hyödykkeisiin liittyvän poistoeron hyödyntämiseen, ja siten todennäköisesti vähentää verkonhaltijan poistoeron käyttöä. Muutoksen vaikutus hinnoitteluvaraan on vuoden 2021 tilinpäätöstietojen perusteella noin 3 milj. € hinnoitteluvaraa alentava.

Aktivoidut verkon hyödykkeiden korvausinvestointien purkukustannukset

20.10.2023

Kantaverkonhaltijalla ei ollut ilmoitettuja korvausinvestointien purkukustannuksia vuonna 2021.

Jaksotetut pullonkaulatulot

Pullonkaulatulojen osalta esitetyn menetelmämuutoksen vaikutusta on arvioitu käyttäen puolta Rahat ja pankkisaamiset sekä keskeneräisten investointien tilien kokonaissaldosta. Energiavirastolla ei ole tiedossa kuinka suuri osa Rahoista ja pankkisaamisista tai keskeneräisistä investoinneista on rahoitettu jaksotetuilla pullonkaulatuloilla. Arviossa on siksi käytetty puolta tilien saldosta, jonka arvioidaan olevan todennäköisemmin lähempänä todellisuutta kuin tilien kokonaissaldon. Muutoksen vaikutus hinnoitteluvaraan on vuoden 2021 tilinpäätöstietojen perusteella noin 3 milj. € hinnoitteluvaraa alentava.

Esitetty menetelmämuutos huomioi käytettyjen, mutta tulouttamattomien pullonkaulatulojen laskennallisen verovelan osuuden korottomana vieraana pääomana. Muutos pienentää valvontamenetelmien kannustinta tulouttamattomien pullonkaulatulojen käyttämiseen, ja siten mahdollisesti vähentää näiden käyttöä.

2.3 Tuottopohja: verkon arvon oikaisu

Keskeisenä menetelmämuutoksena verkko-omaisuus oikaistaan investointivuosi-kohtaisilla jäädytetyillä yksikköhinnoilla investointivuoden arvoon, eli koko verkko-omaisuutta ei uudelleenarvoteta viimeisimmillä yksikköhinnoilla, vaan sovellettava yksikköhinta riippuu komponentin investointivuodesta. Menetelmämuutoksella on vaikutusta sekä verkkotoimintaan sidotun omaisuuden sekä sille laskettavien poistojen suuruuteen. Arvioidut menetelmämuutokset on esitetty Taulukossa 4.

Taulukko 4: Verkon arvon oikaisua koskevat menetelmämuutokset

Aihe	Kuvaus
Vanhan ja uuden verkko-omaisuuden jäädyttäminen investointihetken yksikköhintaan	Verkko-omaisuus oikaistaan investointivuosi-kohtaisilla jäädytetyillä yksikköhinnoilla investointivuoden arvoon, eli koko verkko-omaisuutta ei enää uudelleenarvoteta viimeisimmillä yksikköhinnoilla.
Yksikköhintapäivitys	Päivitetty yksikköhintaluettelo ja -arvot, jotka toimivat lähtökohtana uusien investointien arvottamiselle vuosille 2024–2027.

Kantaverkonhaltijan verkko-omaisuuden muutos tulee arviolta olemaan samalla vaihteluvälillä sähkönjakeluverkonhaltijoiden kanssa vuoden 2021 tilanteessa tehdyn vertailun osalta. On kuitenkin huomattava, että yhtiökohtaiset erot voivat olla suurehkoja ja todellinen vaikutus riippuu verkonhaltijan verkon ikäprofiilista.

Lopullinen yhtiökohtainen menetelmämuutoksen vaikutus riippuu suoraan siitä, kuinka paljon mitäkin komponenttia on eri vuosina tehty. Koska investointien valmistumisvuoden hajonnoilla on merkittävä vaikutus lopputulokseen, on verkonhaltijan vastuulla tarvittaessa tehdä itse yhtiötä koskeva vaikutusarviointi. Energiavirasto on kuitenkin pyrkinyt sähkönjakeluverkkotoiminnan tietojen perusteella selvittämään yleistä keskimääräistä tilannekuvaa muutoksen vaikutuksista. Energiavirasto toteaa, että verkko-omaisuuden oikaisun muutoksen vaikutusarvioinneista ei tulla julkaisemaan yhtiökohtaisia tietoja minkään toimialan osalta.

Energiavirasto huomauttaa, että kantaverkon komponenttien pidemmät pitoajat johtavat myös siihen, että verkko voi sisältää jakeluverkkoa enemmän myös hyvin vanhoja komponentteja. Pitoaikojen ollessa pidemmät, olettaen ikähajontojen suhteen tuottavat todennäköisesti suurempaa virhettä, mutta karkeasti voidaan olettaa kantaverkon osalta vaikutuksen voivan olla keskimääräistä sähkön jakeluverkon vaikutusta jonkin verran suurempi.

2.4 Investointikannustin

Investointikannustinta koskevat menetelmämuutokset on esitetty taulukossa 5.

Taulukko 5: Investointikannustinta koskevat menetelmämuutokset

Aihe	Kuvaus
Vanhan ja uuden verkko-omaisuuden jäädyttäminen investointihetken yksikköhintaan	Verkko-omaisuus oikaistaan investointivuosisikohtaisilla jäädytetyillä yksikköhinnoilla investointivuoden arvoon, eli koko verkko-omaisuutta ei enää uudelleenarvoteta viimeisimmillä yksikköhinnoilla.
Investointikannustimen leikkuri	Yhtiöiden alle yksikköhintojen toteuttamista investoinneista saadun hyödyn puolittaminen

Kuten aiemmassa osiossa todettiin, on verkonarvostuksen oikaisuperiaatteen muutoksella merkittävä vaikutus myös verkon arvottamisen kautta tasapoistoihin. Tasapoistot tulevat pienenemään huomattavasti aiemmasta verkko-omaisuuden määrittämisperiaatteesta, koska verkko-omaisuus arvotetaan investointihetkien arvoon. Sähkönjakeluverkoille tehdystä vaikutusarvioinnista asiaa on käsitelty perusteellisemmin.

Kantaverkon osalta yksikköhintojen tason pitäisi olla keskimäärin melko lähellä toteutuneita kustannuksia vuodesta toiseen, koska kyse on käytännössä yhtiökohtaisista yksikköhinnoista. Näin ollen hyötyleikkurin osalta vaikutukset ovat oletettavasti myös pienet suhteutettuna menetelmien muiden osien muodostamaan hinnoitteluvaraan. Jos kuitenkin huomattavaa tehostumista tapahtuu suhteessa yksikköhintoihin tai investointien aktivoinneissa on hitautta, hyötyleikkurin vaikutus luonnollisesti kasvaa.

2.5 Tehostamiskannustin

Vaikutusarvioinnin alaiset menetelmämuutokset tehostamiskannustimeen on esitetty Taulukossa 6.

Taulukko 6: Tehostamiskannustinta koskevat menetelmämuutokset

Aihe	Kuvaus
Mallin muutokset	Verkkovolyymien muutoksen huomiointi Törnqvist-indeksin avulla
Yleinen tehostamistavoite	<ul style="list-style-type: none"> Yleinen tehostamistavoite 6. valvontajaksolla 0 % Yleinen tehostamistavoite 7. valvontajaksolla 1 %
Kannustinvaikutus	Kannustimen lattia- ja kattotason nostaminen +/- 8 % + +/- 2 %
CEER:n eurooppalaisen kantaverkonhaltijoiden tehokkuusselvityksen huomiointi	+/- 2 % kohtuullisesta tuotosta
Päivitetty kohtuullinen tuotto	Muut menetelmämuutokset vaikuttavat kohtuulliseen tuottoon ja sitä kautta tehostamiskannustimen lattia- ja kattotason

Kuva 3: Tehostamiskannustinta koskevien menetelmämuutosten vaikutukset hinnoitteluvaraan

Tehostamiskannustimen osalta vaikutusarviointi on toteutettu siten, että kannustimen vertailutaso on laskettu tuleville valvontajaksolle esitettyjen muutosten mukaisesti ja vertailtu kannustinvaikutuksen muutosta suhteessa vuoden 2021 toteutuneisiin arvoihin². Vaikutusarvioinnissa voidaan eritellä itse malliin esitettyjen muutosten, yleisen tehostamistavoitteen, kannustinvaikutuksen sekä päivitetyn kohtuullisen tuoton vaikutukset.

² Vuoden 2021 osalta Fingrid Oyj:n nykyisin sovellettavan tehostamiskannustinmallin mukaisesti yhtiön sallitut kontrolloitavissa olevat operatiiviset kustannukset (SKOPEX) olivat noin 87,1 miljoonaa euroa ja toteutuneet kontrolloitavissa olevat operatiiviset kustannukset (KOPEX) noin 91,3 miljoonaa euroa. Yhtiön kohtuullinen tuotto vuonna 2021 oli noin 139 miljoonaa euroa. Koska yhtiön toteutuneet operatiiviset kustannukset ylittivät sallitut operatiiviset kustannukset, sanktioi kannustin kustannusten välisen erotuksen verran toteutuneen oikaistun tuloksen laskennassa, eli noin 4,2 miljoonaa euroa.

20.10.2023

Kuudennelle ja seitsemännelle valvontajaksolle tehostamiskannustimen vertailutasoon laskentaan ei esitetty muita muutoksia kuin verkkovolyymiä kuvaavien tuotomuuttujien painokertoimien määrittely Törnqvist-indeksiin perustuen, jonka avulla poistetaan mallista kaksinkertainen inflaation huomiointi. Vuoden 2021 tietoja käyttäen verkkovolyymilaskennan muutos laskee tehostamiskannustimen vertailutasoa noin 0,5 miljoonaa euroa.

Energiavirasto on esittänyt kantaverkkotoiminnalle sovellettavan seitsemännellä valvontajaksolla 1 %:n yleistä tehostamistavoitetta³. Yleisen tehostamistavoitteen soveltamisvuodella on merkitystä, koska sen soveltaminen vaikuttaa vertailutasoon kerrannaisesti riippuen valvontajakson meneillään olevasta vuodesta. Tässä tarkastelussa on oletettu kyseessä olevan yleisen tehostamistavoitteen ensimmäinen sovellettava vuosi, jolloin se laskee vertailutasoa noin 0,9 miljoonaa euroa.

Tuleville valvontajaksolle on esitetty myös tehostamiskannustimen kannustinvaikutuksen korottamista 10 %:iin nykyisestä 5 %:sta. Mallissa 8 % kannustinvaikutuksesta muodostuu aiemmin sovelletun historiallisiin kustannuksiin sekä verkkovolyymilaskentaan perustuvan tehostamispotentiaalin arvioinnista. Tämän lisäksi 2 % kannustinvaikutuksesta muodostuu eurooppalaisen kantaverkonhaltijoiden tehokkuusselvityksen yhtiökohtaisesta tuloksesta.

Tarkasteltaessa vuoden 2021 toteutuneita tietoja, ei historiallisiin kustannuksiin ja verkkovolyymilaskentaan perustuvan kannustinvaikutuksen korottaminen 8 %:iin vaikuta yhtiön toteutuneen oikaistun tuloksen laskentaan kyseisen vuoden osalta. Tämä johtuu siitä, että yhtiön toteutuneiden ja sallittujen operatiivisten kustannusten erotus vastaa noin 3 % kyseisen vuoden kohtuullisesta tuotosta. Jos toteutuneiden ja sallittujen operatiivisten kustannusten erotus olisi ylittänyt neljännellä ja viidennellä valvontajaksolla sovelletun 5 %:n raja-arvon, olisi kannustinvaikutuksen korotuksella ollut merkitystä vuoden 2021 tietojen vertailussa.

Eurooppalaisen kantaverkonhaltijoiden tehokkuusselvityksen osalta vaikutusarvioinnissa on oletettu Fingridin sijoittuvan selvityksessä tehokkaimpien yhtiöiden joukkoon ja saavan 2 %:n tehostamisbonuksen kohtuullisesta tuotosta erillisen kannustinmekanismin kautta. Päivitetyn tehostamiskannustinmallin mukaisesti tämä tarkoittaisi noin 3,8 miljoonan euron hyötyä, joka vähennetään oikaistua tuosta laskettaessa.

Sähkön kantaverkkotoiminnan valvontamenetelmien muutokset verkonarvoon ja WACC-%:iin liittyen vaikuttavat yhtiön kohtuullisen tuoton määrittelyyn, joka

³ Kuudennella valvontajaksolla yleisen tehostamistavoitteen sovellettava taso on 0 %. Energiavirasto esitti valvontamenetelmien ensimmäisessä suuntaviivaluonnoksessa yleiseksi tehostamistavoitteeksi kuudennelle ja seitsemännelle valvontajaksolle 2 %:n vuotuista tehostamistavoitetta, mutta päätyi lieventämään tehostamisvaadetta.

20.10.2023

puolestaan määrittelee myös tehostamiskannustimen kannustinvaikutuksen. Päivitetyn kohtuullisen tuoton tasolla ei kuitenkaan vuoden 2021 tiedoilla laskettuna ole muita vaikutuksia kuin eurooppalaisen tehokkuusselvityksen huomioinnista johtuva vaikutus, sillä sen vaikutus lasketaan erillisenä suoraan kohtuullisen tuoton tasosta. Vuoden 2021 toteutuneella kohtuullisen tuoton tasolla eurooppalaisen tehokkuusselvityksen hyötyvaikutus olisi ollut noin miljoona euroa pienempi. Näin ollen päivitetyn kohtuullisen tuoton vaikutus tehostamiskannustimen arvioinnissa on noin miljoona euroa hinnoitteluvaraa kasvattava, mutta koska kantaverkon osalta verkonarvostukseen esitettyjä muutoksia ei ole huomioitu vaikutusarvioinnin verkonarvossa eikä näin ollen myöskään kohtuullisen tuoton määrittämisessä, ei esitetty vaikutus vastaa todellista muutosta.

Huomioiden tehostamiskannustinmalliin esitetyt muutokset vaikutusarvioinnissa tehdyillä oletuksilla, vähenisi tehostamiskannustimen sanktioiva vaikutus noin 2,4 miljoonaa euroa suhteessa nykyisin sovellettavaan menetelmään. Vaikutus johtuu suurelta osin siitä oletuksesta, että yhtiö menestyy hyvin eurooppalaisessa tehokkuusmittaus selvityksessä.

Tehostamiskannustimen vaikutusarviointivertailussa tehdyt oletamat muuttujien taustalla on esitetty kappaleessa 2.9.

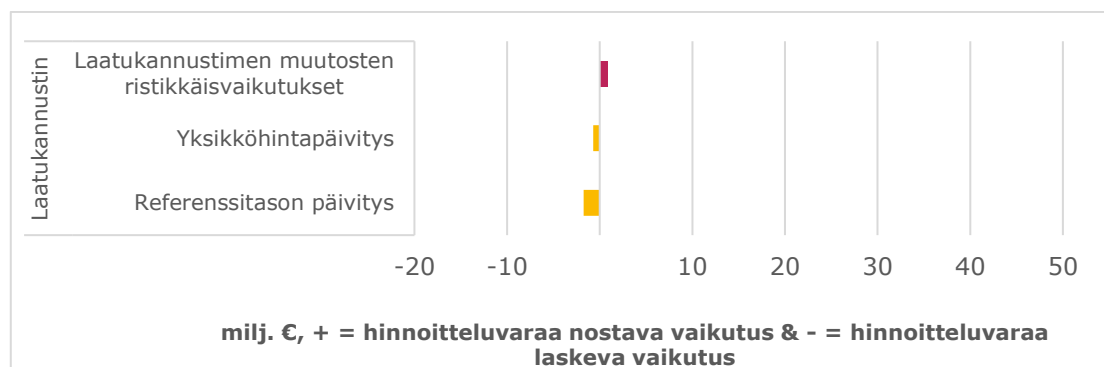
2.6 Laatukannustin

Vaikutusarvioinnin alaiset menetelmämuutokset koskien laatukannustinta on esitetty Taulukossa 7.

Taulukko 7: Laatukannustinta koskevat menetelmämuutokset

Aihe	Kuvaus
Referenssitason päivitys	Päivitys käyttäen viimeisimpien vuosien keskeytysteumaa
Yksikköhintapäivitys	KAH-kustannusten yksikköhintojen päivittäminen

Kuva 4: Laatukannustinta koskevien menetelmämuutosten vaikutukset hinnoitteluvaraan

Vuoden 2021 toteumaan perustuvassa vaikutusarvioinnissa arvioitiin yksikköhintapäivityksen vaikutusta ja referenssitason päivittymistä. Uusilla yksikköhinnoilla referenssitaso on noin 4,2 M€ ja laatukannustimesta saatava laatubonus noin 0,4 M€, kun vanhoilla yksikköhinnoilla laskettuna referenssitaso olisi noin 7,8 M€ ja laatukannustimen laatubonus 1,0 M€. Päivitys laskee vuoden 2021 laatukannustimen laatubonusta verrattuna vanhoihin yksikköhintoihin noin 0,7 M€. Yksikköhintapäivitys laskee merkittävästi referenssitasoa, mutta myös toteumaa, jolloin kannustinvaikutus on lievempi.

Referenssitason päivitystä ei voida puuttuvien vuosien takia täydellisesti arvioida. Tuoreempien vuosien KAH-toteumat ovat pääsääntöisesti pienempiä, kuin referenssitasosta poistuvat vuodet. Laskettaessa vajailta vuosilla päivitetty referenssitaso ja käyttämällä vanhoja yksikköhintoja saadaan vaikutukseksi 1,7 M€ matalampi referenssitaso.

Molempien yhteisvaikutus muuttaisi laatukannustimen toteumaa neljännellä ja viidennellä valvontajaksolla sovellettujen menetelmien mukaisesta 1,0 M€:n laatubonuksesta 0,5 M€:n laatusanktioksi, eli 1,5 miljoonan euron hinnoitteluvaraa laskeva vaikutus.

2.7 Innovaatio- ja joustokannustin

Innovaatio- ja joustokannustimen muutosvaikutuksia ei ole mallinnettu osana yllä kuvattua vaikutusarviointia, mutta vuoden 2021 liikevaihdolla (1,1 mrd. €) oli innovaatiokannustimen maksimitaso vuodelle 2021 11 milj. € vanhoilla menetelmillä, ja 16 milj. € linjatuilla uusilla menetelmillä 6. valvontajaksolle, kun otetaan huomioon myös joustokannustin. Joustoihin kohdistuvan kannustimen maksimiosuus olisi ollut 11 milj. € ja muuhun innovaatiotoimintaan 5 milj. €⁴. 7. valvontajaksolle joustokannustimen maksimivaikutus olisi 22 milj. euroa vuoden 2021 liikevaihdolla, eli yhteensä innovaatio- ja joustokannustimet voivat 7. valvontajaksolla kasvattaa yhtiöiden hinnoitteluvaraa vuosittain 27 miljoonalla eurolla nykyisellä liikevaihdon tasolla.

OPEX-pohjaiset joustoratkaisut toimivat vaihtoehtona CAPEX-pohjaisille verkon vahvistamisille. Vahvistuspäätösluonnoksessa on esitetty sallia yhtiöiden läpilas-kuttaa joustoja maksimissaan 2 %:n osuus vuotuisesta liikevaihdosta seuraavan menetelmäjakson jälkimmäisellä puoliskolla, jolla pyritään edistämään OPEX ja CAPEX pohjaisten ratkaisujen kustannusneutraliteettia. Esitetty 2 %:n maksimiarvo

⁴ Innovaatiokannustimen maksimitaso on 0,5 %:a yhtiöiden liikevaihdosta 6. ja 7. jaksoilla. Joustokannustimen taso on sähkön kantaverkolle 1 %:a 6. valvontajaksolla ja 2 %:a 7. valvontajaksolla. Historiallisesti innovaatiokannustimen hyödyntäminen on ollut selvästi alle maksimitason. Innovaatiokannustimen maksimitaso määräytyy todellisuudessa valvontajaksolle, jolloin yksittäisen vuoden kannustinvaikutus voi olla ylitse maksimiprosentin sen vuoden liikevaihdosta, jos muina valvontajakson vuosina kannustimen hyödyntäminen jää alle maksimiprosentin.

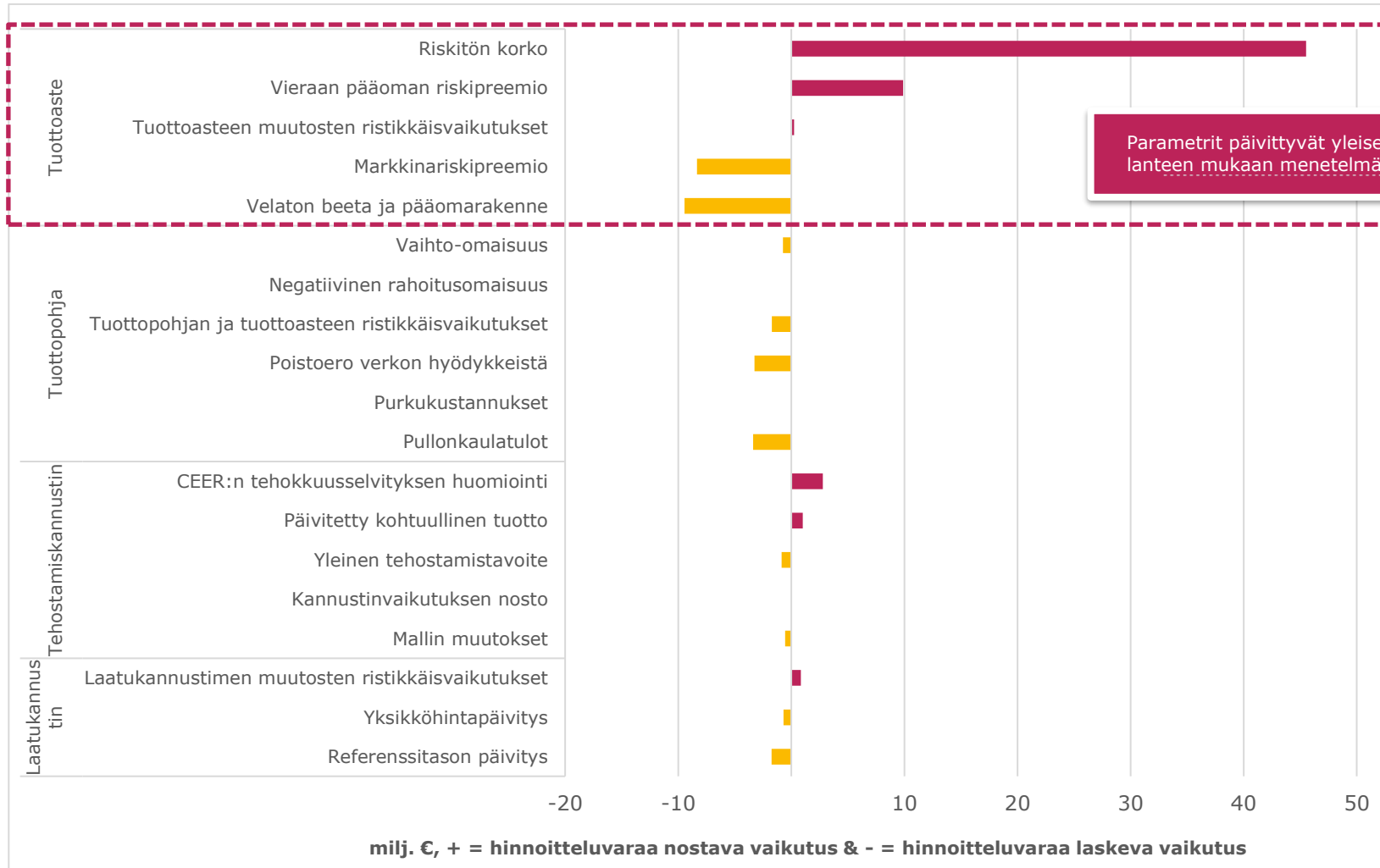

20.10.2023

3175/040300/2023

liikevaihdosta tarkoittaa 2021 sektoritason liikevaihdolla noin 22 milj. € vuotuista tasoa. Investointikustannuksiin suhteutettuna kannustimen kokoluokka maksimissaan on noin 27 % vuonna 2021 tehdyistä investoinneista tasearvossa.

Kuva 5: Yhteenveto kaikista yllä kuvatuista menetelmämuutosten vaikutuksista

2.8 Vuoden 2021 toteumaan verraten tehdyn arvioinnin olettamat

2.8.1 Vuoden 2023 riskittömän koron huomioiminen

Lähtökohtana arvioinnille on sovellettu vuoden 2021 kohtuullisen tuoton laskelmia, tilinpäätöstietoja sekä verkon rakennetietoja. Välivaiheena on kuitenkin huomioitu vuoden 2023 riskittömän koron taso. Yllä kuvattu vertailu on näin ollen tehty olettamalla, että kohtuullinen tuottoaste on vuoden 2023 tasolla, jolla itsessään olisi ollut noin 142 miljoonan euron hinnoitteluväriä kasvattava vaikutus vuoden 2021 toteumaan verrattuna.

2.8.2 Tuottoaste

Riskittömänä korkona ja maariskipreemiona on sovellettu vuoden 2024 vahvistettuja arvoja eli 2,48 % ja 0,59 %. Markkinariskipreemiona on sovellettu syyskuun 2023 arvoa, joka oli 4,4 %.

Sähkön kantaverkon tuottoasteen (ennen veroja) on viimeisimmillä menetelmillä 6,46 %.

2.8.3 Tuottopohja

Taseen oikaisut

Taseen oikaisuihin, eli vaihto-omaisuuteen, negatiivisen rahoitusomaisuuteen, korvausinvestointien purkukustannuksiin, verkon hyödykkeiden poistoeroon sekä jakotettuihin pullonkaulatuloihin, liittyvien esitettyjen menetelmämuutosten vaikutusarviossa on käytetty vuoden 2021 VATI-järjestelmässä ilmoitettuja tilinpäätöstietoja. Esitettyjen menetelmämuutosten vaikutusta on arvioitu laskemalla, miten esitetyt muutokset olisivat vaikuttaneet tuottopohjaan vuoden 2021 tiedoilla.

2.8.4 Tehostamiskannustin

Yleisen tehostamistavoitteen osalta Energiavirasto on esittänyt vahvistuspäätösluonnoksen menetelmäliitteessä kuudennelle valvontajaksolle sovellettavaksi 0 % yleistä tehostamistavoitetta ja seitsemännellä valvontajaksolla 1 % vuotuista tasoa. Yleisen tehostamistavoitteen soveltamisen vaikutusten arvioinnissa on oletettu vuoden 2021 vertailussa 1 %:n tehostamistavoite. Lisäksi vertailussa on oletettu kyseessä olevan yleisen tehostamistavoitteen ensimmäinen sovellettava vuosi. Olettamalla on merkitystä, sillä menetelmäjakson aikana yleinen tehostamistavoite kertaantuu korkoa korolle -efektin omaisesti valvontajakson myöhempinä vuosina.

Lisäksi eurooppalaisen tehokkuusmittaus selvityksen bonus/sanktio -menettelyn osalta on oletettu yhtiön saavan 2 %:n tehostamisbonuksen. Koska Fingrid on aiemmissa kustannustehokkuus selvityksissä (EGRID3 & TCB18) sijoittunut

20.10.2023

3175/040300/2023

tehokkaimpien yhtiöiden joukkoon, on vaikutusarvioinnissa oletettu Fingridin kuuluvan myös tulevassa vertailututkimuksissa (TCB21) kuuluvan tehokkaiden yhtiöiden viiteryhmään.